

Zpětná vazba na konci hodiny – upravená technika PMI na 1. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Šárka Šulanová

Název školy, na níž autor působí: Základní škola Bor, příspěvková organizace

Použitá metoda/strategie formativního hodnocení: *upravená technika PMI*

II. Kontext:

Cílová skupina: Použito ve 3. ročníku (8–9 let).

Předmět, v němž je metoda realizována: Metoda byla realizována v hodině prvouky, kde jsme se věnovali vnitřním orgánům člověka. Při hodině byla použita demonstrační pomůcka torzo lidského těla s vyndavacími orgány.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis a postup využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Konkrétní technika/nástroj formativního hodnocení:

Poskytování individuální zpětné vazby od žáků – upravená technika PMI (z anglického: plus-minus-interesting)

Cíl, který naplňuje:

Zpětná vazba – Žáci se učí formulovat zpětnou vazbu na právě proběhlou vyučovací hodinu. Rozvíjejí vlastní odpovědnost za proces vzdělávání. Zvyšuje se i jejich motivace ke

vzdělávání. Pomáhá ověřovat, jak žáci při výuce vnímají, nakolik probírané učivo chápou a jak ho zvládají. Učiteli umožní zjišťovat, co se mu podařilo, co méně. Může tak na základě toho adaptovat svoji výuku v navazujících hodinách.

Popis materiálu a jeho využití:

Barevné lístečky

- 1 věc, která mě zaujala nebo potěšila: **zelený lísteček**
- S jakou nezodpovězenou otázkou odcházím: **žlutý lísteček**
- Co bych doporučoval/a do příště změnit: **fialový lísteček**

Před odchodem žáci nalepí lístečky na tabuli, na kterou jsem nakreslila veliký koláč rozdělený na třetiny (viz příloha 1: Videozáznam z hodiny – technika PMI).

Reflexe učitele

Nejprve jsem si myslela, že budeme na tabuli rovnou lepit lístečky s odpověďmi, ale žáci velice často nevěděli, co psát. Proto jsem se rozhodla požádat několik žáků, aby přečetli své odpovědi, inspirovali tak ostatní a až pak je šli nalepit do koláče na tabuli. To ostatním dodalo slovní zásobu, ale i ukázalo možnosti, jak lze odpovídat. Po této fázi začali žáci psát samostatně – napsali svou odpověď a šli ji rovnou nalepit na tabuli.

Když nevěděli, co napsat, tak často opisovali od spolužáků. Vyžádalo si to několik pokusů, než žáci začali psát opravdu samostatně. Je dobré nechat jim čas, než si na tuto techniku zvyknou.

Používáním této metody u žáků prvního stupně jsem zjistila, že jsme nakonec sklouzli k něčemu podobnému, jako je technika Hamburger, tedy „co se mi líbilo“, „co potřebuji zlepšit“. Těžko si jim odpovídá na otázku „co změnit do příště“. Takže to stále upravujeme a upravujeme, aby to zvládali i třetíáci a stačila jim na to jejich slovní zásoba a vyjadřovací schopnosti. Příklady odpovědí žáků můžeme vidět na videozáznamu (viz příloha 1).

Na základě jejich zpětné vazby jsem upravovala svou další výuku, např. v prvouce jsme probírali horniny usazené a vyvřelé. Na několika žlutých lístečkách (nezodpovězené otázky) byl dotaz: „Jak to vlastně v té sopce vypadá, proč vybuchne?“ Na základě těchto podnětů žáků jsem na internetu našla krátký film o sopkách a na začátku další hodiny prvouky jsme si ho pustili. Povídali jsme si o sopkách, jak vypadají uvnitř i kde se s nimi můžeme setkat na území ČR. Vytipovali jsme si také společně, kam bychom mohli vyrazit na třídní výlet (Soos, národní přírodní rezervace).

Techniku PMI jsem také využila v hodině geometrie. Po hodině zaměřené na rýsování kružnic žáci na lístečky psali, že by chtěli vědět, jak se rýsuje trojúhelník. (Při rýsování kružnice jsem totiž zmínila, že se pomocí kružítka rýsují také trojúhelníky.) I když jsem rýsování trojúhelníků měla naplánováno na později, chtěla jsem reagovat na aktuální zájem žáků a rýsování trojúhelníku jsem zařadila hned v další hodině geometrie. Žáci tak mohli vidět, že má skutečně význam psát podněty na žluté lístečky, neboť se na ně snažím reagovat a vyhovět jejich aktuálním potřebám.

Reflexe žáků

Žáky velmi zaujala fáze, kdy jsme si lístečky četli společně. Jiné odpovědi spolužáků jim dodávaly nápady, inspirovaly je. O přestávkách spolužáci pak řešili, co kdo napsal a proč. Např. na jednom růžovém lístečku bylo napsáno „donesť knížku o orgánech“. O přestávce si na základě toho třída povídala, kdo a kterou knížku o lidském těle má doma. Žáci knížky na další hodinu prvouky skutečně donesli a ostatní si je mohli prohlédnout. V jiných případech zase chtěli vidět lidskou kostru (viz příloha 2: Fotografie detailu techniky PMI), tak jsem donesla do další hodiny kostru člověka, kterou jsme si mohli ještě jednou důkladně prohlédnout. O přestávce jsme dále řešili dotazy dětí, které se týkaly mozku člověka.

Koláč s nalepenými lístečky ve třídě zůstává dva dny, poté lístečky sundáváme. Většinou se k nim již nevracíme. Jen na ně upozorním, např.: „Psali jste, že donesete knížky o orgánech.“

Jsem moc ráda, že jste to skutečně udělali a s ostatními se podělili o encyklopedie, co máte doma.“ atd.

Doporučení při využití v praxi

- Je dobré tuto techniku na začátku párkrát vyzkoušet jako společnou aktivitu, dodávat si společně nápady, co napsat. Nejprve jsem psala na lístečky odpovědi já a četla je dětem jako příklad. Žáci z počátku velice často opakovali moje odpovědi či odpovědi jiných spolužáků.
- Ve druhé fázi žáci píší své nápady na lístečky a lepí je do koláče. Není nutné, aby je četli před ostatními.
- Po nalepení lístečků je možné se s žáky dohodnout, že si budou moci přečíst odpovědi ostatních, že to nebudou odpovědi (zpětná vazba) jen pro mě, ale pro všechny.
- Tuto techniku lze využít na konci jednotlivých hodin, ale také jako shrnutí uplynulého týdne. Zkoušeli jsme i poslední hodinu v pátek, jako takovou variantu propouštěcích lístečků.

Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1: Použití techniky PMI v hodině (video)

Příloha 2: Fotografie detailu techniky PMI

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

